

Маргарита М. Бердар¹, Ігор А. Чинчик²

СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В СУЧАСНОМУ КОНКУРЕНТНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

У статті досліджено стратегічні вектори інноваційного розвитку підприємництва в умовах сучасного конкурентного середовища. Обґрунтовано, що посилення глобалізаційних процесів, цифровізація економіки та зростання технологічної динаміки зумовлюють необхідність переходу підприємств до інноваційно-орієнтованої моделі розвитку. Проаналізовано теоретичні підходи до визначення сутності інноваційного підприємництва, його ролі у формуванні конкурентних переваг та забезпеченні довгострокового економічного зростання. Визначено ключові складові інноваційного потенціалу підприємств, зокрема ресурсне забезпечення, людський капітал, організаційна складова та здатність до адаптації в умовах змінюваного зовнішнього середовища. На основі узагальнення наукових підходів і статистичних даних систематизовано основні стратегічні вектори інноваційного розвитку підприємництва: цифрову трансформацію, екосистемну взаємодію, розвиток людського капіталу та продуктивні інновації. Доведено, що їх комплексна реалізація забезпечує ефект синергії, підвищує інноваційну спроможність підприємств, сприяє формуванню стійких конкурентних переваг і інтеграції у глобальні інноваційні процеси.

Ключові слова: інноваційний розвиток, підприємництво, конкурентоспроможність, інноваційна стратегія, цифрова трансформація, людський капітал, інноваційний потенціал, продуктивні інновації, інноваційні екосистеми.

Табл. 2. Рис. 2. Літ. 12.

DOI: 10.32752/1993-6788-2026-1-295-454-464

¹ Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0001-5124-5233>

² Orcid ID: <https://orcid.org/0009-0009-8635-2309>

Marharyta Berdar, Ihor Chynchyk

STRATEGIC VECTORS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURSHIP IN THE MODERN COMPETITIVE ENVIRONMENT

The article examines the strategic vectors of innovative development of entrepreneurship in the modern competitive environment. It is substantiated that the intensification of globalization processes, digitalization of the economy, and rapid technological changes necessitate the transition of enterprises to an innovation-oriented development model. Theoretical approaches to defining the essence of innovative entrepreneurship and its role in shaping competitive advantages and ensuring long-term economic growth are analyzed. The key components of enterprises' innovation potential are identified, including resource provision, human capital, organizational competencies, and adaptability to a dynamic external environment. Based on the generalization of scientific approaches and statistical data, the main strategic vectors of innovative development are systematized: digital transformation, ecosystem interaction, human capital development, and product innovation. It is proven that their integrated implementation creates a synergistic effect, enhances enterprises' innovation capacity, strengthens sustainable competitive advantages, and facilitates integration into global innovation processes.

¹ Taras Shevchenko National University of Kyiv. Ukraine.

² Taras Shevchenko National University of Kyiv. Ukraine.

Keywords: innovative development, entrepreneurship, competitiveness, innovation strategy, digital transformation, human capital, innovation potential, product innovation, innovation ecosystems.

Peer-reviewed, approved and placed: 02.01.2026.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку економіки характеризується істотним ускладненням умов функціонування підприємницької діяльності. Однією з визначальних тенденцій є стрімке зростання конкуренції, що охоплює як внутрішні, так і зовнішні ринки. Поглиблення ринкової взаємодії, поява нових гравців, розвиток електронної комерції та зниження бар'єрів входу в окремі галузі зумовлюють підвищення інтенсивності конкурентної боротьби. У таких умовах підприємства змушені постійно вдосконалювати продукцію, оптимізувати бізнес-процеси та шукати нові джерела формування конкурентних переваг, оскільки традиційні інструменти забезпечення стабільності втрачають свою ефективність.

Паралельно з цим відбувається поглиблення глобалізаційних процесів і прискорення технологічних змін, які трансформують архітектуру сучасного економічного простору. Інтеграція національних економік у світову систему господарювання, розширення міжнародної кооперації та розвиток цифрових технологій формують нові правила ведення бізнесу. Швидке поширення інновацій, автоматизація виробництва, цифровізація управління та комунікацій підвищують вимоги до гнучкості й адаптивності підприємств в цілому. Технологічні зрушення не лише створюють нові можливості для зростання, але й посилюють ризики втрати ринкових позицій для тих суб'єктів господарювання, які не здатні швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища.

Тому, особливої актуальності набуває необхідність переходу до інноваційної моделі розвитку підприємництва. Формування системного підходу до впровадження нових знань, технологій і управлінських рішень, орієнтованого на довгострокову конкурентоспроможність. Інноваційна модель передбачає активізацію науково-дослідної діяльності, розвиток інтелектуального капіталу, інтеграцію в глобальні інноваційні мережі та створення сприятливого інституційного середовища для підтримки підприємницької діяльності. Саме визначення стратегічних векторів такого розвитку є ключовим завданням сучасних наукових досліджень у сфері економіки та управління підприємством.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній економічній науці проблематика інноваційного розвитку підприємництва посідає одне з провідних місць і розглядається крізь призму різних методологічних підходів. Наукові дослідження охоплюють питання формування інноваційного потенціалу суб'єктів господарювання, обґрунтування стратегічних механізмів управління розвитком, а також визначення впливу глобалізаційних і технологічних трансформацій на конкурентоспроможність бізнесу. Це свідчить про широку проблематику, що потребує інтеграції теоретичних і прикладних напрацювань у межах єдиної концепції стратегічного інноваційного розвитку підприємства.

Теоретичні засади інноваційного підприємництва розкрито у праці Андронік О. Л., Ключковський О. В., Солоненко Ю. В. [1], де інноваційне

підприємництво визначено як ключову складову стратегії розвитку національної економіки та інструмент підвищення її конкурентоспроможності. Сухоставець А. І. [2] обґрунтовує структуру інноваційного потенціалу розвитку підприємництва, акцентуючи увагу на ресурсному, кадровому та інституційному забезпеченні інноваційних процесів. У дослідженні Пілецька С. Т., Мягких І. М. [3] інноваційна сприйнятливість підприємств розглядається як інтегральна характеристика їх здатності адаптуватися до змінюваного зовнішнього середовища. У свою чергу, Шадюк Д. С., Щербак В. Г. [4] досліджують розвиток підприємництва в умовах інноваційної економіки, підкреслюючи системний характер інноваційних трансформацій.

Значний внесок у розроблення стратегічних аспектів інноваційного розвитку здійснено в роботах, присвячених механізмам та напрямам стратегічного управління. Кузьмінов М. В. [5] пропонує механізм стратегічного інноваційного розвитку підприємництва, що поєднує довгострокове планування, ресурсне забезпечення та управління ризиками. Драган О. І., Карпа М. Б. [6] систематизують напрями інноваційного розвитку підприємств, виокремлюючи технологічні, організаційні та управлінські складові. У праці Матвієнко В., Кваско А. [10] обґрунтовано стратегії розвитку підприємства в сучасному конкурентному середовищі з урахуванням динаміки ринкових змін. Падерін І. Д., Горященко Ю. Г. [11] визначають стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва, акцентуючи увагу на формуванні довгострокових конкурентних переваг.

Окремий напрям становлять дослідження впливу глобального конкурентного середовища та екосистемної взаємодії на розвиток інноваційного підприємництва. Козлова В. М. [7] розглядає інноваційне підприємництво в межах інноваційних екосистем, підкреслюючи значення кооперації між бізнесом, наукою та державою. Новікова І. Е. [8] аналізує конкурентні тренди в глобальному інноваційному середовищі та формує стратегічні імперативи розвитку в умовах посилення міжнародної конкуренції. У дослідженні Павловський С., Могилевська О., Дмитрієв Г., Сидоренко Ю. [9] обґрунтовано підходи до забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку підприємництва міських територій у глобальному конкурентному середовищі.

Таким чином, у сучасній науковій літературі сформовано ґрунтовну теоретико-методологічну базу щодо інноваційного підприємництва, розроблено підходи до стратегічного управління його розвитком та визначено вплив глобальних конкурентних процесів на формування інноваційної активності.

Метою статті є обґрунтування та систематизація стратегічних векторів інноваційного розвитку підприємництва в сучасному конкурентному середовищі.

Основні результати дослідження. Інноваційне підприємництво у сучасних наукових дослідженнях трактується як особливий вид підприємницької діяльності, спрямований на створення, впровадження та комерціалізацію нових знань, технологій, продуктів і організаційних рішень. У праці Андронік О. Л., Клочковський О. В., Солоненко Ю. В. інноваційне підприємництво

визначається як складова стратегії розвитку національної економіки, що забезпечує її структурну модернізацію та формування довгострокових конкурентних переваг [1]. Автори підкреслюють, що його сутність полягає у поєднанні підприємницької ініціативи з інноваційною активністю, орієнтованою на створення нової доданої вартості та підвищення ефективності господарювання.

Економічна роль інноваційного підприємництва проявляється на макрорівні та мікрорівнях. На макрорівні воно виступає як чинник економічного зростання, структурної перебудови та підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Активізація інноваційної діяльності підприємств сприяє розвитку високотехнологічних секторів, підвищенню продуктивності праці та зміцненню експортного потенціалу країни. На мікрорівні інноваційне підприємництво забезпечує оновлення виробничих процесів, розширення асортименту продукції та адаптацію бізнесу до динамічних змін ринкового середовища.

У контексті інноваційної економіки, як зазначають Шадюк Д. С., Щербак В. Г., підприємництво розвивається в умовах домінування знань, інформаційних ресурсів і технологічних інновацій як ключових факторів виробництва [4]. Інноваційна економіка формує нові вимоги до бізнесу — гнучкість, здатність до постійного оновлення, інтеграцію наукових розробок у виробничу практику. У такому середовищі саме інноваційна складова стає визначальним чинником конкурентоспроможності підприємств.

Інноваційний потенціал як основна частина стратегічного розвитку підприємства формується як комплексна система взаємопов'язаних ресурсів, можливостей і здібностей, що забезпечують здатність суб'єкта господарювання до здійснення інноваційної діяльності. За підходом Сухоставець А. І., інноваційний потенціал розвитку підприємства охоплює матеріально-технічну базу, фінансові ресурси, кадровий склад, інформаційне забезпечення та організаційно-управлінські механізми, які у сукупності визначають спроможність підприємства генерувати та впроваджувати нововведення [2]. Структурна збалансованість цих елементів є необхідною умовою результативної інноваційної активності.

Визначальне значення у структурі інноваційного потенціалу мають ресурси та компетенції підприємства. Наявність інвестиційних можливостей, доступ до сучасних технологій, високий рівень кваліфікації персоналу та сформована корпоративна культура інновацій створюють основу для реалізації інноваційних проектів. Водночас важливою складовою є здатність підприємства ефективно поєднувати наявні ресурси, трансформувати їх у конкурентні переваги та забезпечувати стратегічну спрямованість інноваційної діяльності. Саме інтеграція ресурсного забезпечення з управлінськими компетенціями формує реальну інноваційну спроможність підприємства.

Суттєвим компонентом інноваційного потенціалу виступає готовність до змін, що проявляється через рівень інноваційної сприйнятливості підприємства. У дослідженні Пілецька С. Т., Мягких І. М. інноваційна сприйнятливість визначається як здатність підприємства адаптуватися до змін

зовнішнього середовища, своєчасно впроваджувати нові технології та удосконалювати внутрішні процеси [3]. Високий рівень адаптивності, гнучкість організаційної структури та відкритість до нововведень забезпечують ефективне використання наявного інноваційного потенціалу та мінімізацію ризиків, пов'язаних із впровадженням інновацій.

Подальший розвиток інноваційного потенціалу підприємства безпосередньо пов'язаний з еволюцією підходів до формування конкурентних стратегій. Історично класичні стратегії забезпечення конкурентних переваг ґрунтувалися на досягненні цінового лідерства, диференціації продукції або фокусуванні на окремих ринкових сегментах. У межах таких підходів стратегічне управління орієнтувалося переважно на раціональне використання ресурсів, зниження витрат та укріплення позицій у стабільному галузевому середовищі. Як зазначають Матвієнко В., Кваско А., трансформація сучасного конкурентного середовища зумовлює перегляд традиційних стратегічних орієнтирів, оскільки підприємства дедалі частіше стикаються з високою динамікою ринкових змін та зростанням невизначеності [10].

Обмеження традиційних моделей виявилися особливо відчутними в умовах цифровізації, глобалізації та інтенсивності технологічних зрушень. Орієнтація виключно на оптимізацію витрат або утримання існуючих ринкових позицій не забезпечує довгострокової стійкості, оскільки конкурентні переваги швидко копіюються, а життєві цикли продуктів скорочуються. За таких умов стратегія повинна враховувати не лише поточні параметри ринку, а й перспективні технологічні тенденції, потенціал інноваційного оновлення та здатність підприємства до адаптації.

У цьому контексті особливої актуальності набуває перехід до інноваційно-орієнтованих стратегій розвитку. Кузьмінов М. В. підкреслює, що механізм стратегічного інноваційного розвитку підприємництва має базуватися на системному поєднанні довгострокового планування, ресурсного забезпечення та управління інноваційними ризиками [5]. Інноваційна стратегія стає не окремим функціональним елементом, а інтегрованою складовою загальної стратегії підприємства, спрямованою на створення нових ринків, формування унікальних компетенцій та забезпечення стійких конкурентних переваг.

Формування інноваційної стратегії продовжує логіку переходу підприємства від традиційних конкурентних моделей до системно орієнтованого інноваційного розвитку. В основу цього процесу покладається поетапний підхід, що забезпечує цілісність планування та ефективну реалізацію інноваційних ініціатив. За даними Драган О. І. і Карпа М. Б., формування стратегії включає кілька ключових етапів: визначення стратегічних цілей, аналіз внутрішніх ресурсів і компетенцій, оцінку зовнішнього середовища, формування інноваційних пріоритетів та розробку механізмів їх реалізації [6]. Кожен етап базується на системному поєднанні ресурсного потенціалу та стратегічних орієнтирів підприємства, що забезпечує узгодженість планів і практичних дій.

Значно важливим є безпосередньо аналіз середовища, який передбачає оцінку як макроекономічних, так і галузевих чинників впливу на

підприємство. Кузьмінов М. В. наголошує, що в рамках механізму стратегічного інноваційного розвитку підприємництва аналіз середовища включає оцінку технологічних тенденцій, конкурентної ситуації, ринкових можливостей та загроз, а також законодавчо-нормативних і фінансових умов [5]. Такий підхід дозволяє своєчасно виявляти потенційні точки зростання і ризику, а також визначати пріоритетні напрями інноваційної діяльності.

Вибір напрямів інновацій здійснюється на основі інтеграції внутрішнього потенціалу підприємства та виявлених зовнішніх можливостей. Як зазначають Драган О. І. і Карпа М. Б., алгоритм стратегічного вибору передбачає визначення інноваційних проєктів, які забезпечують максимальне зростання конкурентних переваг, оптимальне використання ресурсів та адаптацію до динамічних змін ринку [6]. Цей підхід дозволяє підприємству не лише підтримувати існуючі позиції, а й формувати нові ринкові ніші, впроваджувати передові технології та підвищувати загальну інноваційну спроможність.

Глобальна конкуренція виступає потужним стимулом для впровадження інновацій, формуючи нові вимоги до організації бізнес-процесів та стратегічного розвитку підприємств. Швидке оновлення технологій створює стандарти конкурентоспроможності, де цифровізація процесів, автоматизація виробництва, інтеграція штучного інтелекту та аналітики великих даних стають ключовими для збереження та зміцнення ринкових позицій. Новікова І. Е. підкреслює, що технологічні тренди дедалі більше визначають структуру глобального конкурентного середовища, де лідерство залежить від здатності підприємства швидко адаптуватися, впроваджувати нові продукти та ефективно інтегрувати інновації у бізнес-моделі [8].

Паралельно відбувається активна інтернаціоналізація бізнесу, що відкриває доступ до нових ринків, капіталу та технологій, але одночасно підвищує конкуренцію. Підприємства змушені враховувати глобальні стандарти якості, міжнародні нормативно-правові вимоги та тренди розвитку галузей. Висока інтеграція у світові ланцюги створює не лише нові можливості, а й ризики, пов'язані з валютними коливаннями, торговельними бар'єрами та геополітичними обмеженнями.

У зв'язку з цим підвищуються вимоги до внутрішніх компетенцій підприємств. Необхідні гнучкі управлінські моделі, стратегічне планування інноваційних проєктів, здатність до швидкої комерціалізації розробок та ефективна кооперація з науково-дослідними і промисловими партнерами.

Аналіз представлених у таблиці та діаграмі даних свідчить про суттєві відмінності у рівні інноваційної активності та цифровій готовності підприємств різного масштабу, що відображає їхню здатність адаптуватися до глобальних викликів. Лідерство великих підприємств у впровадженні інновацій та інвестиціях у НДДКР підтверджує концентрацію ресурсів і компетенцій у компаніях з розвинутою структурою управління та доступом до міжнародних ринків. Середні підприємства демонструють помірну готовність до цифровізації та інноваційної діяльності, що вказує на необхідність стратегічної підтримки і розвитку внутрішніх компетенцій. Малі підприємства залишаються більш уразливими до змін зовнішнього

середовища через обмежені ресурси та слабшу інфраструктуру для впровадження інновацій. У сукупності ці дані відображають нерівномірність інноваційного розвитку у національній економіці та підкреслюють потребу у цільових заходах щодо підвищення конкурентоспроможності малих і середніх підприємств, а також у інтеграції їх у глобальні інноваційні та цифрові мережі.

Таблиця 1. Статистичні дані готовності підприємств до інновацій за 2020-2024 роки, складено на основі [12]

Категорія підприємства	Впроваджено інновацій (%)	Інвестиції в НДДКР (% від доходу)	Готовність до цифровізації (%)
Малі	28	1,5	34
Середні	45	2,8	52
Великі	68	4,3	71

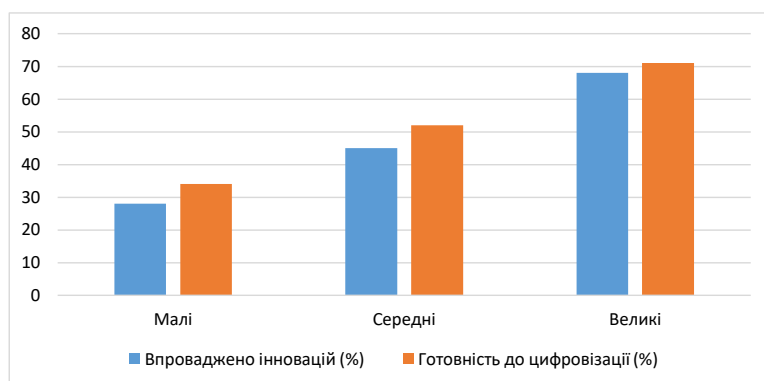

Рис. 1. Діаграма готовності підприємств до інновацій, побудовано за даними [12]

При значному зростанні глобальної конкуренції та швидких технологічних змінах, фінансування інноваційних процесів стає критично важливим фактором забезпечення конкурентоспроможності підприємств. Інноваційна активність прямо залежить від наявності фінансових ресурсів, які забезпечують проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, модернізацію виробничих потужностей та впровадження нових технологій. При цьому структура фінансування інноваційних заходів значною мірою визначає масштаби та темпи впровадження інновацій. Основним джерелом фінансування залишаються власні кошти підприємств, що знову вказує на високий рівень залежності інновацій від внутрішніх ресурсів бізнесу.

Статистичні дані промислових підприємств України свідчать про поступове зростання інвестицій у інновації протягом 2020–2024 років, що відображає підвищення готовності підприємств до технологічних змін і інтеграції у глобальні інноваційні процеси. Так, частка інноваційно активних підприємств збільшилася з 12,7% у 2020 році до 16,7% у 2024 році, а обсяги витрат на інновації зросли з 65 219,0 тис. грн до 111 821,0 тис. грн відповідно[12].

Таблиця 2. Витрати на інновації промислових підприємств України, складено на основі [12]

Рік	Частка інноваційно активних підприємств (%)	Витрати на інновації, тис. грн
2020	12,7	65 219,0
2021	12,9	90 912,7
2022	15,9	96 993,0
2023	15,9	96 993,0
2024	16,7	111 821,0

Аналіз представлених даних свідчить про поступове зміцнення інвестиційної бази підприємств, що сприяє підвищенню їх інноваційного потенціалу та адаптивності до сучасних технологічних викликів. Зростання витрат на інновації корелює із збільшенням частки інноваційно активних підприємств, що вказує на активну реалізацію стратегічних пріоритетів у сфері технологічного розвитку та модернізації виробничих процесів. Таким чином, інвестиції стають не лише фінансовим ресурсом, а й стратегічним інструментом розвитку підприємництва, що визначає конкурентні позиції компаній на національному та глобальному ринках.

У процесі аналізу інноваційного розвитку підприємств постає необхідність переходу від описового підходу до систематизації ключових напрямів стратегічної трансформації. Визначення стратегічних векторів інноваційного розвитку дозволяє виокремити напрями, які формують конкурентні переваги та забезпечують стійкість підприємств у сучасному глобальному економічному середовищі. На основі аналізу сучасних досліджень можна виділити чотири взаємопов'язані вектори, що охоплюють технологічні, організаційні та продуктові аспекти інноваційної діяльності.

Перший вектор – цифрова трансформація – передбачає впровадження цифрових технологій у бізнес-процеси, інтеграцію внутрішніх і зовнішніх даних, автоматизацію виробництва та оптимізацію управлінських рішень. Таким чином цифровізація підвищує продуктивність, скорочує витрати та забезпечує швидке реагування на зміни ринку, що безпосередньо впливає на конкурентоспроможність підприємств.

Другий вектор – екосистемний розвиток – передбачає інтеграцію підприємств у взаємодію бізнесу, наукових установ та державних органів. Участь у таких інноваційних екосистемах сприяє прискоренню комерціалізації технологій, підвищенню ефективності інноваційних проєктів та формуванню стратегічних альянсів, що забезпечують стабільність бізнесу в умовах глобальних коливань ринку [7].

Третій вектор – розвиток людського капіталу – включає формування компетенцій персоналу, навчання та підвищення організаційної сприйнятливості до змін. Здатність працівників адаптуватися до нових технологій та ефективно використовувати знання є критичною для успішного впровадження інноваційних стратегій та підвищення продуктивності підприємств [3].

Четвертий вектор – продуктові інновації – визначає створення нових або вдосконалених товарів і послуг як інструмент ринкової диференціації.

Продуктові інновації дозволяють підприємствам задовольняти мінливі потреби споживачів, виходити на нові ринки та підвищувати доходи, інтегруючи технологічні, людські та фінансові ресурси в єдину систему реалізації стратегічних цілей.

Системна взаємодія цих векторів формує комплексну інноваційну стратегію, де цифровізація, розвиток людського капіталу, участь у екосистемах та продуктові інновації взаємно підсилюють один одного. Такий підхід забезпечує підприємствам ефективне використання ресурсів, формування стійких конкурентних переваг та адаптацію до умов глобального економічного середовища.

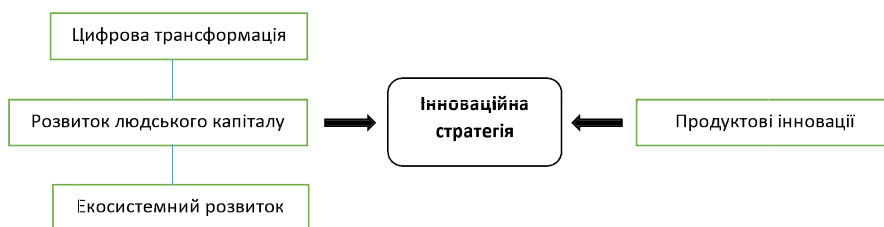

Рис. 2. Вектори інноваційного розвитку підприємництва, побудовано за даними [3][7]

Схематична демонстрація описує взаємозалежність стратегічних векторів, вказуючи на координацію реалізації всіх напрямів інноваційної стратегії і забезпечення підвищення конкурентоспроможності підприємств у сучасному інноваційному середовищі.

Цифрова трансформація, розвиток людського капіталу, участь у інноваційних екосистемах та продуктові інновації функціонують у комплексі, підсилюючи один одного та створюючи синергію в управлінні підприємством. Такий підхід забезпечує інтеграцію технологічних, фінансових і організаційних ресурсів, формуючи стійкі конкурентні переваги.

Комплексне використання стратегічних векторів сприяє підвищенню адаптивності підприємств до змін ринкової кон'юнктури, прискоренню впровадження інновацій, формуванню високопродуктивного персоналу та створенню продуктів, що відповідають мінливим потребам споживачів. Конкурентоспроможність формується не через ізольовані дії, а завдяки узгодженій реалізації всіх компонентів інноваційної стратегії.

Інноваційний розвиток підприємств набуває стратегічного характеру, де кожен вектор є частиною цілісної системи управління інноваційною діяльністю. Використання комплексного підходу до формування і реалізації інноваційної стратегії забезпечує підприємствам не лише стійкість у сучасному конкурентному середовищі, але й можливість займати лідируючі позиції на ринку, інтегруватися у глобальні інноваційні процеси та створювати додаткову цінність для всіх зацікавлених сторін.

Висновки. Проведений аналіз стратегічних напрямів інноваційного розвитку підприємництва показує, що сучасна інноваційна діяльність

вирізняється високою швидкістю трансформацій, глибинною інтеграцією цифрових технологій та посиленням ролі знань, компетенцій і людського капіталу як ключових чинників конкурентоспроможності.

Дослідження підтверджує, що ефективне функціонування підприємств у сучасному конкурентному середовищі вимагає комплексного та системного підходу. Цифрова трансформація, розвиток людського потенціалу, активна участь у інноваційних екосистемах та впровадження продуктивних інновацій мають реалізовуватися синхронно, що створює ефект синергії та підвищує адаптивність організацій до швидких змін ринку.

Виявлено ключові тенденції, що визначають сучасний інноваційний ландшафт: прискорене впровадження цифрових платформ, розвиток компетенцій співробітників і навчання у сфері інновацій, формування взаємодії між бізнесом, науковими установами та державними структурами, а також ринкова диференціація через продуктивні інновації. Всі ці складові взаємопов'язані та взаємозалежні, що обумовлює необхідність інтегрованих стратегій управління.

Особлива увага приділяється стратегічним підходам до забезпечення інноваційного розвитку, що включають планування та координацію технологічних інновацій, формування людського капіталу, підтримку інноваційних ініціатив та інтеграцію підприємств у національні та міжнародні інноваційні мережі. Такий підхід дозволяє не лише підвищити ефективність окремих організацій, але й створює передумови для стійкого розвитку національної економіки та інтеграції в глобальні інноваційні процеси.

Завдяки комплексному використанню стратегічних векторів підприємства отримують можливість одночасно зміцнювати власну конкурентоспроможність, підвищувати інноваційну спроможність та забезпечувати довгострокове лідерство на ринку, що підтверджує стратегічний характер інноваційного розвитку в сучасних умовах.

1. Андронік О.Л., Ключковський О.В., Солоненко Ю.В. Інноваційне підприємництво як складова стратегії розвитку національної економіки. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/16903>

2. Сухоставець А.І. Інноваційний потенціал розвитку підприємництва. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.snaujournal.com.ua/index.php/journal/article/view/216/129>

3. Пілецька С.Т., Мягих І.М. Інноваційна сприйнятливість підприємств до розвитку в умовах змінюваного зовнішнього середовища. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/9148>

4. Шадюк Д.С., Щербак В.Г. Розвиток підприємництва в умовах інноваційної економіки. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/17561>

5. Кузьмінов М.В. Механізм стратегічного інноваційного розвитку підприємництва. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eh.udpu.edu.ua/article/view/245224>

6. Драган О.І., Карпа М.Б. Напрямки інноваційного розвитку підприємств. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://journals.kumu.kyiv.ua/index.php/economy/article/view/273>

7. Козлова В.М. Розвиток інноваційного підприємництва в інноваційних екосистемах. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1535>

8. Новікова І.Е. Конкурентні тренди в глобальному інноваційному середовищі: керівні принципи та стратегічні імперативи. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://economyand-society.in.ua/index.php/journal/article/download/6402/6342>

9. Павловський С., Могилевська О., Дмитрієв Г., Сидоренко Ю. Забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку підприємництва міських територій у глобальному конкурентному середовищі. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://journals.ndirom.kyiv.ua/index.php/city-development/article/view/154>

10. Матвієнко В., Кваско А. Стратегії розвитку підприємства в сучасному конкурентному середовищі // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://confmanagement-proc.kpi.ua/article/view/303666>

11. Падерін І.Д., Горященко Ю.Г. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва // Економічний вісник Донбасу. 2021. № 1(63). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8307/12-Paderin.pdf>

12. Державна служба статистики України. Статистична інформація про витрати на інновації промислових підприємств за видами витрат і джерелами фінансування в Україні за 2020–2024 роки. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ifstat.gov.ua/EX_IN/2024/N111.HTM?utm

1. Andronik O.L., Klochkovskiy O.V., Solonenko Yu.V. Innovatsiine pidpriemnystvo yak skladova stratehii rozvytku natsionalnoi ekonomiky. [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/16903>

2. Sukhostavets A.I. Innovatsiyni potentsial rozvytku pidpriemnystva. – [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <https://www.snaujournal.com.ua/index.php/journal/article/view/216/129>

3. Piletska S.T., Miahkykh I.M. Innovatsiina spryiniatlyvist pidpriemstv do rozvytku v umovakh zminiuvanoho zovnishnoho seredovyshcha. [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/9148>

4. Shadiuk D.S., Shcherbak V.H. Rozvytok pidpriemnystva v umovakh innovatsiinoi ekonomiky. [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/17561>

5. Kuzminov M.V. Mekhanizm stratehichnoho innovatsiinoho rozvytku pidpriemnystva. [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://eh.udpu.edu.ua/article/view/245224>

6. Drahan O.I., Karpa M.B. Napriamky innovatsiinoho rozvytku pidpriemnystva. [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <https://journals.kyiv.ua/index.php/economy/article/view/273>

7. Kozlova V.M. Rozvytok innovatsiinoho pidpriemnystva v innovatsiynykh ekosystemakh. [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <https://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1535>

8. Novikova I.E. Konkurentni trendy v hlobalnomu innovatsiinomu seredovyshchi: kerivni pryntsyipy ta stratehichni imperatyvy. [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/6402/6342>

9. Pavlovskiy S., Mohylevska O., Dmytriiev H., Sydorenko Yu. Zabezpechennia investytsiino-innovatsiinoho rozvytku pidpriemnystva miskykh terytorii u hlobalnomu konkurentnomu seredovyshchi. [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <https://journals.ndirom.kyiv.ua/index.php/city-development/article/view/154>

10. Matviienko V., Kvasco A. Stratehii rozvytku pidpriemnystva v suchasnomu konkurentnomu seredovyshchi // Materialy V Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii. [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <https://confmanagement-proc.kpi.ua/article/view/303666>

11. Paderin I.D., Horiashchenko Yu.H. Stratehichni priorytety innovatsiinoho rozvytku pidpriemnystva // Ekonomichniy visnyk Donbasu. 2021. № 1(63). [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8307/12-Paderin.pdf>

12. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Statystychna informatsiia pro vytraty na innovatsii promyslovykh pidpriemnystv za vydamy vytrat i dzherelamy finansuvannia v Ukraini za 2020–2024 roky. [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: https://ifstat.gov.ua/EX_IN/2024/N111.HTM?utm